

ADVIES 02-2020 MILIEURAAD MERELBEKE : AANKOOP VAN EEN WARMTEBEELDCAMERA

Met dit advies wenst de milieuraad van Merelbeke de projectaanvraag tot het aanschaffen van een warmtebeeldcamera te kaderen. Hierin lichten we graag het nut van een dergelijke camera toe, als ook de randvoorwaarden tot het gebruik van deze camera.

1. Het nut van een warmtebeeldcamera voor de gemeente

De gemeentelijke MINA-raad van Merelbeke heeft een mooie traditie om een deel van haar werkingsmiddelen te investeren in natuurstudie. Zo werden er in het verleden reeds batdetectoren, amfibieënfuiken, haspels, een generator en nachtvlindervallen aangekocht.

Dit studiemateriaal werd - bijna uitsluitend op het grondgebied van de gemeente Merelbeke - al erg intensief gebruikt en resulteerde reeds in meerdere publicaties, gaande van het [onderzoek](#) naar de Franjestaart in de Makegemse Bossen tot de [monitoring](#) van het poelenplan van Merelbeke.

Dankzij al dit onderzoek - dat steeds werd uitgevoerd door enthousiaste vrijwilligers - weten we o.a. dat:

- Merelbeke de enige gemeente is in Vlaanderen waar de vijf inheemse salamandersoorten in één en dezelfde poel voorkomen;
- er al 881 soorten nachtvlinders in Merelbeke werden waargenomen;
- er al 16 soorten vleermuizen in Merelbeke werden geregistreerd

Hiermee behoort Merelbeke bij de absolute top in Vlaanderen.

Maar toch rest er nog veel onontgonnen terrein. Hoewel met trailcams al behoorlijk wat van het nachtleven kon worden vastgelegd, laten moderne onderzoekstechnieken toe om het veldwerk op een hoger niveau te tillen. Er wordt voorgesteld om over te gaan tot de aankoop van een [Pulsar](#) warmtebeeld- of thermische kijker. Met deze warmtecamera kunnen de grenzen van bv. vleermuizenonderzoek of onderzoek naar Dwergmuizen (en andere nachtactieve soorten) worden verlegd.

Een voorbeeld. David Galens plaatste in augustus 2019 een automatische batdetector bij vijf poelen die in uitvoering van het poelenplan van Merelbeke werden gegraven. Toen alle automatisch geregistreerde geluiden werden geanalyseerd, kon worden vastgesteld welke soorten rond deze poelen aanwezig waren. Dat is zondermeer interessant, maar het is nog interessanter om ook te zien wat die soorten daar juist komen doen (foerageren, drinken of gewoon overvliegen). Ook voor onderzoek naar [zwermgedrag](#) (doorscrollen naar onder tot aan de twee filmfragmenten) en voor het vinden van koloniebomen, is het gebruik van een warmtebeeldcamera een onmisbare tool.

Deze camera's kunnen ook worden ingezet om relatief snel een beeld te krijgen van het voorkomen van nachtactieve soorten in bepaald gebied. Een quickscan in oktober 2018 in de Scheldevallei leverde meerdere Egels en een Steenmarter op die zonder een thermische kijker onopgemerkt zouden zijn gebleven. Ook bij de controle van vleermuizenkasten (Rotarybos, Stekelingske) kan zo'n toestel z'n nut bewijzen. Nu dienen deze manueel geteld te worden wat naast arbeidsintensief ook verstrend werkt dus beperkt moet blijven tot enkele controles per jaar.

2. Selectie van de benodigde hardware

Na overleg met de milieuvadvisraad (oktober 2019) werd overgegaan tot het testen van een aantal commercieel beschikbare toestellen, in het veld, door vrijwilligers en leden van de milieuvadvisraad.

Dominique Verbelen en David Galens hebben een aantal cameras in bruikleen gekregen van de leveranciers, en stellen op basis van deze testen voor om de volgende aankopen te doen :

- Pulsar XP50 body, XP50 lens en xp28 lens (totaal : 4618 euro)

Naast deze aankoop dienen ook een aantal ondersteunende middelen aangeschaft te worden :

- 2x Kingston DataTraveler SE9 - USB-stick - 32 GB -- 12.60 euro / stuk
- WD Elements Portable - Externe harde schijf - 2TB – 69.99 euro / stuk

Deze middelen dienen om de media-data die verkregen worden met de thermische camera op vlotte wijze over te brengen tussen de gebruiker/ontlener en de milieuraad.

3. Advies over de aanschaf van een warmtebeeldcamera

Tijdens de vergadering van 9/12/2019 bracht de milieuvadvisraad onder meer de volgende argumenten aan :

- In de gemeente Merelbeke zijn er een aantal deskundige vrijwilligers actief die met deze camera nuttige gegevens kunnen verzamelen. Deze gegevens zijn van groot belang voor het bestuur, zij zorgen voor feedback op de efficiëntie en effectiviteit van de genomen beslissingen, en voor de nodige input voor toekomstige discussies en beslissingen. In vergelijking met de kost van een professioneel bestelde studie rond een bepaald thema is de aankoopprijs van de camera, bediend door deskundige vrijwilligers, aanvaardbaar.
- Ivo Adam biedt aan om de camera te bewaren bij de gemeente, om op die manier een transparante administratie op touw te kunnen zetten.

De adviesraad gaat **unaniem** akkoord met het indienen van de projectaanvraag tot de aankoop van de voorgestelde camera (dd. 9/12/2019).

4. Databeheer en auteursrechten

De aanschaf en het gebruik van een warmtebeeldcamera van dit type brengt evenwel een aantal verantwoordelijkheden met zich mee, waarvan de milieuvadvisraad zich bewust is :

- Het betreft hier een waardevol toestel, dat met zorg dient uitgeleend te worden. Hiervoor dient een degelijke gebruikersovereenkomst opgesteld te worden. Een voorstel tot een dergelijk document vindt u in bijlage.
- Het betreft hier een toestel hetwelke kan gebruikt worden om data te genereren, op dewelke auteursrechten van toepassing zijn. Een degelijke regeling dient uitgewerkt te worden door de milieuvadvisraad, waarbij de volgende argumenten centraal staan :

- Het toestel wordt aangeschaft met behulp van budgetten van de gemeente, de gemeente heeft op die manier ook medezeggenschap over het gebruik van de data, dit binnen de grenzen gesteld door de wetgeving op het auteursrecht.
- Data die verkregen worden met de camera dienen toegankelijk te zijn voor alle inwoners van de gemeente. Dit kan eenvoudig gerealiseerd worden door gebruik te maken van een platform zoals waarnemingen.be , een database ontwikkeld en beheerd door Natuurpunt, maar dit kan ook via andere kanalen.
- Indien deze data gedeeld worden met een derde partij (zoals de eerder vermelde waarnemingen.be) dient erop toegezien te worden dat de rechten van de gemeente op deze data bewaard blijven.

Namens de milieuraad:

J. SMIS